

Sygn. akt **III AUa 550/22**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 grudnia 2023 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Wiesława Stachowiak

Protokolant: Krystyna Kałużna

po rozpoznaniu w dniu 5 grudnia 2023 r. w Poznaniu na posiedzeniu niejawnym

sprawy **Zakładu (...) spółki jawnej z siedzibą w Z.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.**

przy udziale ubezpieczonego T. K.

o ustalenie istnienia obowiązku ubezpieczenia społecznego

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

od wyroku Sądu Okręgowego w Zielonej Górze

z dnia 2 lutego 2022 r. sygn. akt IV U 892/21

oddala apelację.

	Wiesława Stachowiak	
--	---------------------	--

UZASADNIENIE

Decyzją nr (...) z dnia 16.11.2020 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. stwierdził, że **T. K.** z tytułu wykonywania usług na rzecz płatnika składek Zakład (...) Spółka Jawna z siedzibą w Z. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu jako zleceniobiorca w okresach od 29.01.2016 r. do 30.06.2017 r. i od 30.09.2017 r. do 28.02.2019 r., a podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne stanowią za poszczególne miesiące kwoty wskazane w decyzji. W uzasadnieniu decyzji wskazano, że nie można uznać świadczonych przez T. K. usług na rzecz Zakładu (...) W. P. Sp. j. jako usług wykonywanych w ramach zarejestrowanej działalności gospodarczej. Z charakteru wykonywanych przez zainteresowanego czynności wynika bowiem, że były one świadczone w ramach umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z art. 750 k.c. mają zastosowanie przepisy o zleceniu.

Odwołanie od powyższej decyzji złożył wnioskodawca Zakład (...) W. P. Sp. j. z siedzibą w Z.. Odwołujący wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji w całości poprzez orzeczenie, że w związku z faktem, iż współpraca między odwołującym a ubezpieczonym T. K. w spornym okresie odbywała się w ramach działalności gospodarczej wykonywanej przez ubezpieczonego, ubezpieczony podlegał oskładkowaniu na podstawie art. 6 ust. 1 pkt 5 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Co za tym idzie, na odwołującym nie ciąży dodatkowy obowiązek oskładkowania spornego stosunku

prawnego z jakiegokolwiek innego tytułu. Odwołujący wniósł również o zasądzenie od pozwanego na jego rzecz kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

Wyrokiem z dnia 2 lutego 2022r., w sprawie o sygn. akt IV U 892/21, Sąd Okręgowy w Zielonej Górze:

I. zmienił w całości zaskarżoną decyzję z dnia 16.11.2020r. znak (...) w ten sposób, że stwierdził, iż zainteresowany T. K. w okresach wskazanych w decyzji nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniu emerytalnemu, rentowemu i wypadkowemu jako zleceniobiorca;

II. zasądził od organu pozwanego na rzecz odwołującego kwotę 180 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Powyższe rozstrzygnięcie zostało wydane w oparciu o następujące ustalenia:

Odwołujący Zakład (...) Spółka Jawna z siedzibą w Z., wykonuje od 2006 r. działalność gospodarczą, której przeważającym przedmiotem jest produkcja ramek. Wcześniej, od 1992 r. do 2002 r. spółka zajmowała się produkcją mebli. Wspólnikami spółki są: W. P., M. P., P. P. i A. P..

Płatnik w dniu 28.10.2018 r. zawarł pisemną umowę współpracy handlowej z (...) Sp. z o.o. Oddział Fabryki (...) w Z.. Wcześniej współpracował z (...) w ramach ustnej umowy o współpracy. Przedmiotem zawartej umowy jest sprzedaż kontrahentowi komponentów wykonywanych z płyt drewnopochodnych w postaci ramek szkieletowych. Zakład produkuje około 80 typów ramek i do każdego typu ramki jest odrębny rysunek techniczny.

Płatnik składek – Zakład (...) w ramach prowadzonej działalności gospodarczej już od 2000 r. stale współpracuje z firmą (...) jako kooperant, dostarczając ramki szkieletowe do produkcji mebli.

Od 2022 r. zaniechał produkcji mebli i aktualnie zajmuje się wyłącznie produkcją ramek z płyt wiórowych. Aktualnie dostarcza firmie (...) typów ramek. Asortyment zmienia się w czasie – co kilka miesięcy lub kilka lat.

Ramki szkieletowe są jednym z elementów składowych mebli, które są produkowane z płyt wiórowych. Firma (...) zakupuje materiał, z którego wycina tzw. listwy. Następnie listwy są sprzedawane kooperantom (...) zgodnie z zamówieniem na konkretną ilość ramek. Kooperant z tych listew wykonuje ramki, które następnie odsprzedaje (...). Cena sprzedaży listew oraz odkupionych ramek ustalana jest z góry w umowie o współpracy zawartej pomiędzy (...) a kooperantem.

Pośrednictwem w zakresie zlecenia zamówień od (...) poszczególnym kooperantom zajmuje się S. G., w ramach prowadzonej działalności gospodarczej. Otrzymuje on zlecenia od (...) na wykonanie określonej ilości produktów, a następnie kontaktuje się z poszczególnymi firmami – w tym z wnioskodawcą, w celu ustalenia, czy przyjmą dane zlecenie.

Płatnik składek – Zakład (...) w ramach prowadzonej działalności gospodarczej stale współpracuje z firmą (...) jako kooperant, dostarczając ramki szkieletowe do produkcji mebli. Firma (...) zapewnia swoich podwykonawców. Wykonywanie ramek odwołujący zlecał przedsiębiorcom w ramach prowadzonej przez nich działalności gospodarczej na podstawie ustnych umów cywilnoprawnych oraz wykonawcom – w oparciu o umowy o dzieło.

Podczas poprzedniej kontroli Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. u płatnika składek, obejmującej lata 2008-2011, pozwany nie zakwestionował prawidłowości stosowanego przez wnioskodawcę modelu współpracy z kooperantami.

Firma (...) zapewniała podwykonawcom halę do wykonywania ramek, energię elektryczną, dostarczała materiał w postaci listew, które nabywała od (...). Podwykonawcy musieli sobie zapewnić narzędzia do wykonania ramek: pistolet do kleju, wkręty, wkrętarkę, szpachelkę i narzędzia pomiarowe. Na terenie firmy znajduje się budynek, w którym

są stoły przeznaczone do klejenia ramek. Hala i magazyn są otwarte przez 24 godziny. Podwykonawcy samodzielnie organizowali swoją pracę.

Ramki wykonywane są na podstawie rysunku technicznego, który narzuca (...). Podwykonawcy otrzymywali wynagrodzenie obliczane na podstawie ilości wykonanych ramek. Od ceny ramki odliczana była wartość materiału dostarczonego przez płatnika. Obowiązywał cennik wynagrodzenia przysługującego za wyprodukowanie jednej sztuki danego rodzaju ramki, o czym informowano podwykonawców. Za zniszczony materiał podwykonawca musiał sam zapłacić. Kontrole jakości produktów przygotowanych przez podwykonawców odwołującego przeprowadzane są wybiórczo przez płatnika, jak i (...). Każdy z przedsiębiorców posługuje się własnym identyfikatorem i w przypadku zgłoszenia reklamacji, to on poprawia wady swojego produktu.

Zainteresowany **T. K.** od 2008 r. prowadzi własną działalność gospodarczą, której przedmiotem jest produkcja elementów meblowych.

Od początku podjęcia tej działalności T. K. współpracuje wyłącznie z firmą (...). Przed założeniem swojej działalności gospodarczej wnioskodawca nie był zatrudniony u płatnika. Współpraca zainteresowanego z odwołującym została nawiązana ponad 14 lat temu i od samego początku odbywała się w ramach prowadzonej przez zainteresowanego działalności gospodarczej. T. K. podjął w pełni samodzielną decyzję o rozpoczęciu własnej działalności i nawiązaniu w jej ramach współpracy gospodarczej z odwołującym. W ramach prowadzonej działalności T. K. produkował określoną ilość i rodzaj ramek, na podstawie otrzymanego przez płatnika zlecenia. Nie miał z góry określonego terminu wykonania. Do realizacji umowy zawartej z odwołującym wnioskodawca nie musiał posiadać szczególnych kwalifikacji czy umiejętności. Musiał nauczyć się jedynie prawidłowo odczytywać rysunek techniczny, na podstawie którego wykonywał ramki szkieletowe. Pracę wykonywał na terenie firmy płatnika, w godzinach dla niego dowolnych. Zainteresowany starał się jeździć do firmy codziennie, ale jak mu nie pasowało to nie przyjeżdżał. T. K. samodzielnie zakupywał sprzęt do wytwarzania ramek tj. pistolet do kleju, klej, wkręty, rękawice, miarkę, młotek, wkrętarkę, ubranie. Rozliczał to w ramach własnej działalności gospodarczej. Sam organizował swój czas zarówno co do czasu pracy, jak i ilości sklejonnych ramek. Na koniec dnia wpisywał w grafiku ilość wykonanych ramek. Każda wyprodukowana przez zainteresowanego ramka była oznaczona jego identyfikatorem. W przypadku reklamacji poprawiał wady na własny koszt. Wykonane w danym dniu ramki wnioskodawca układał na paletach i owijał je folią, zawożąc na magazyn. Magazyn był czynny 24 godziny. Na koniec każdego miesiąca zainteresowany wystawiał firmie (...) fakturę VAT.

Zainteresowany w przeszłości współpracował również z innym podmiotem przy produkcji elementów meblowych.

W oparciu o wyżej ustalony stan faktyczny Sąd Okręgowy uznał, że odwołanie okazało się zasadne.

Przedmiotem sporu w niniejszej sprawie było ustalenie, czy organ rentowy prawidłowo zaskarżoną decyzją ustalił, że zainteresowany podlega w spornych okresach ubezpieczeniom społecznym jako zleceniobiorca, określając podstawę wymiaru składek z tego tytułu.

Niespornym jest, że T. K. wykonywał swoje czynności na podstawie umowy o świadczenie usług. Rozstrzygnąć należało, czy umowa ta stanowi podstawę podlegania ubezpieczeniom społecznym, czy też wchodzi w zakres wykonywanej przez zainteresowanego działalności gospodarczej.

Sąd Okręgowy uznał, że wykonywane przez T. K. usługi, w okresach objętych sporem, były wykonywane przez niego na rzecz płatnika w ramach działalności gospodarczej.

Sąd Okręgowy powoływał następnie podstawę prawną rozstrzygnięcia, tj. art. 6 ust. 1 pkt 4 i 5, art. 12 ust. 1 w zw. z art. 13 ustawy z dnia 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, art. 750 k.c., art. 3 i 4 ust. 1 ustawy z dnia 06.03.2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2018 r., poz. 646 ze zm.), wskazując, że zgodnie z obowiązującymi przepisami – wykonywanie działalności we własnym imieniu jest podstawowym kryterium, pozwalającym odróżnić tę formę aktywności zarobkowej od innych. Poza sporem jest to, że zainteresowany wykonywał tę działalność

samodzielnie, w sposób ciągły, a zakres jej czynności (wykonywanie ramek) był zgodny z przedmiotem działalności zgłoszonym w ewidencji. Zainteresowany współpracuje z odwołującym od 2008 r. Usługi meblarskie (wykonywanie ramek szkieletowych) stanowią stałe źródło dochodu przedsiębiorcy T. K..

Zainteresowany samodzielnie zapewniał sobie odzież roboczą i narzędzia pracy. Sam organizował czas pracy, nie było nadzoru jego pracy ani nikt nie wydawał poleceń.

Jak wynika z przeprowadzonego postępowania dowodowego – zainteresowany miał pełną dowolność w doborze formy działalności i świadczenia usług. Nie było przeszkód, aby świadczył usługi na rzecz innych kontrahentów. To zainteresowany jako przedsiębiorca decydował o tym, z kim i na jakich zasadach nawiąże współpracę. Wynagrodzenie było ustalone na podstawie ilości wykonanych ramek, w zależności od ich rodzaju. Rozliczenia dokonywano na bieżąco, na koniec każdego miesiąca.

Zainteresowany, jako osoba prowadząca działalność gospodarczą wykonywał w jej ramach zlecenia, których przedmiot był taki sam, jak przedmiot prowadzonej działalności gospodarczej (produkcja pozostałych mebli). Wykonywał wyłącznie ramki szkieletowe do produkcji mebli. Jego działalność miała profesjonalny charakter, była podporządkowana regułom opłacalności i zysku, prowadzona była na własny rachunek.

Mając na uwadze powyższe okoliczności Sąd Okręgowy zważył, że stanowisko organu rentowego jest nieprawidłowe.

Konkludując Sąd I instancji uznał, że nie można przyjąć, że zainteresowany T. K. z tytułu wykonywania usług na rzecz odwołującego Zakładu (...) Spółka Jawna w Z. – podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu jako zleceniobiorca. Czynności wykonywane w ramach umowy zlecenia przez zainteresowanego mają bowiem taki sam charakter jak czynności wykonywane przy prowadzeniu działalności gospodarczej.

Z tych względów, w oparciu o art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. Sąd Okręgowy orzekł jak w pkt I wyroku.

O kosztach zastępstwa procesowego postanowiono zgodnie z art. 98 § 1 i 3 k.p.c.

Apelację od powyższego wyroku wniósł organ rentowy zaskarżając go w całości i zarzucając:

I. Naruszenie przepisów prawa materialnego tj.:

a) art. 6 ust. 1 pkt 5, art. 12 ust. 1 w związku z art. 13 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych poprzez uznanie, że T. K. był objęty ubezpieczeniami społecznymi z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej w okresach wskazanych w zaskarżonej decyzji, nie zaś jako osoba wykonująca prace na podstawie umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z ustawą z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny stosuje się przepisy dotyczące zlecenia;

b) art. 8 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 13 października o systemie ubezpieczeń społecznych w zw. z art. 2 i 4 ustawy z dnia 2 lipca 2004r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2017r. poz. 2168 ze zm.) oraz w zw. z art. 3 ustawy z dnia 6 marca 2018r. prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2019r., poz. 1292 ze zm.) poprzez stwierdzenie, że T. K. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej pomimo tego, że z okoliczności sprawy wynika, iż podejmowane przez niego czynności nie były wykonywane jako zorganizowana działalność zarobkowa, we własnym imieniu, w sposób ciągły, na własne ryzyko gospodarcze zaś analiza sprawy prowadzi do wniosku, że w ustalonym stanie faktycznym można jedynie mówić o pracy najemnej, a nie prowadzeniu działalności gospodarczej;

c) art. 750 i art. 734 k.c. przez ich niezastosowanie i w konsekwencji przyjęcie, że podejmowana przez T. K. aktywność zawodowa - praca najemna winna być zakwalifikowana, jako prowadzenie działalności gospodarczej, pomimo tego że podejmowana aktywność nie ma cech działalności gospodarczej;

II. Naruszenie przepisów postępowania, które miało wpływ na wynik sprawy tj. art. 233 k.p.c. poprzez przekroczenie zasady swobodnej oceny dowodów i przyjęcie na podstawie zgromadzonych w sprawie dowodów, że T. K. świadczył pracę na rzecz Zakładu (...) Spółka Jawna z siedzibą w Z. jako osoba prowadząca działalność gospodarczą pomimo tego, że ze zgromadzonego materiału dowodowego sprawy wynika, iż podejmowane przez niego czynności nie były wykonywane jako zorganizowana działalność zarobkowa, we własnym imieniu, w sposób ciągły, na własne ryzyko gospodarcze zaś analiza sprawy prowadzi do wniosku, że w ustalonym stanie faktycznym można jedynie mówić o pracy najemnej, a nie prowadzeniu działalności gospodarczej.

W świetle powyższych zarzutów pozwany wnosił o:

1. zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie odwołania,
2. ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Zielonej Górze,
3. zasądzenie od odwołującego na rzecz organu pozwanego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych za obie instancje.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja jest bezzasadna.

Sąd Okręgowy na podstawie zebranego w sprawie materiału dowodowego poczynił prawidłowe ustalenia faktyczne oraz trafnie określił ich prawne konsekwencje. Powyższe ustalenia i ich prawną ocenę Sąd Apelacyjny w pełni podziela i przyjmuje jako własne, uznając zarzuty apelacji za pozbawione uzasadnionych racji.

W niniejszej sprawie Sąd Apelacyjny - opierając się na całokształcie materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie - uznał, że Sąd Okręgowy w sposób prawidłowy ustalił stan faktyczny i ocenił zgromadzony materiał dowodowy. Wobec tego Sąd Apelacyjny ustalenia te w pełni podziela i uznaje, że ocena materiału dowodowego odpowiada warunkom ustanowionym przez prawo procesowe oraz odzwierciedla - przy zastosowaniu wymagań przewidzianych w art. 233 § 1 k.p.c. - tok rozumowania sądu orzekającego.

Wbrew twierdzeniom skarżącego, nie doszło w rozpoznawanej sprawie do naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. w sposób wskazany w apelacji.

Jak wielokrotnie wyjaśniano w orzecznictwie Sądu Najwyższego, skuteczne postawienie zarzutu naruszenia przez sąd przepisu art. 233 § 1 k.p.c. wymaga wykazania, że sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego, to bowiem może być jedynie przeciwstawione uprawnieniu sądu do dokonywania swobodnej oceny dowodów. Nie jest natomiast wystarczające przekonanie o innej, niż przyjął sąd wadze (doniosłości) poszczególnych dowodów i ich odmiennej ocenie, niż ocena sądu. Dla skuteczności zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. nie wystarcza stwierdzenie o wadliwości dokonanych ustaleń faktycznych, odwołujące się do stanu faktycznego, który w przekonaniu skarżącego odpowiada rzeczywistości. Konieczne jest tu wskazanie przyczyn dyskwalifikujących postępowanie sądu w tym zakresie. Skarżący powinien wskazać, jakie kryteria oceny naruszył sąd przy ocenie konkretnych dowodów, uznając brak ich wiarygodności i mocy dowodowej lub niesłuszne im je przyznając.

Wymogom tym apelujący w swoich zarzutach dotyczących nieprawidłowej oceny dowodów nie sprostał. W ocenie Sądu Apelacyjnego strona apelująca nie wykazała, by Sąd Okręgowy naruszył którąkolwiek z powyżej wskazanych dyrektyw oceny dowodów, zaś odmienna, subiektywna ocena zebranych w sprawie dowodów, którą prezentuje apelujący nie może stanowić o naruszeniu przez sąd prawa procesowego. Zdaniem Sądu Apelacyjnego, Sąd pierwszej instancji poczynił w sprawie prawidłowe ustalenia w oparciu o całokształt zebranego w sprawie materiału dowodowego, w szczególności zgromadzoną w sprawie i aktach ZUS dokumentację, zeznania świadków, a w konsekwencji dokonał trafnej oceny zgromadzonego materiału dowodowego.

Sąd Apelacyjny w całości podzielił ustalenia i rozważania Sądu Okręgowego, rezygnując jednocześnie z ich ponownego szczegółowego przytaczania. Wobec niewątpliwego wyjaśnienia wszystkich istotnych okoliczności sprawy, nie widział też konieczności uzupełniania postępowania dowodowego.

Przedmiotem sporu w niniejszej sprawie było ustalenie, czy organ rentowy prawidłowo przyjął, że zainteresowany T. K. z tytułu wykonywania usług na rzecz płatnika składek Zakład (...) Spółka Jawna z siedzibą w Z. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu jako zleceniobiorca w okresach wskazanych w decyzji, a podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne stanowią za poszczególne miesiące kwoty wskazane w decyzji.

Apelujący zarzucał, że Sąd Okręgowy naruszył art. 6 ust. 1 pkt 5, art. 12 ust. 1 w związku z art. 13 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych poprzez uznanie, że T. K. był objęty ubezpieczeniami społecznymi z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej w okresach wskazanych w zaskarżonej decyzji, nie zaś jako osoba wykonująca prace na podstawie umowy o świadczenie usług, do której stosuje się przepisy dotyczące zlecenia.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego tak sprecyzowany zarzut nie jest zasadny.

W myśl art. 6 ust. 1 ustawy z 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t. j. Dz.U. z 2019 r., poz. 300), obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają, z zastrzeżeniem art. 8 i 9, osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są:

4) osobami wykonującymi pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, zwanymi dalej „zleceniobiorcami”, oraz osobami z nimi współpracującymi, z zastrzeżeniem ust. 4;

5) osobami prowadzącymi pozarolniczą działalność oraz osobami z nimi współpracującymi.

Z kolei w myśl art. 12 ust. 1 w zw. z art. 13, obowiązkowo ubezpieczeniu wypadkowemu podlegają osoby podlegające ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym; zleceniobiorcy – od dnia oznaczonego w umowie jako dzień rozpoczęcia jej wykonywania do dnia rozwiązania lub wygaśnięcia tej umowy (art. 13 pkt 2); osoby prowadzące pozarolniczą działalność – od dnia rozpoczęcia wykonywania działalności do dnia zaprzestania wykonywania tej działalności, z wyłączeniem okresu, na który wykonywanie działalności zostało zawieszona na podstawie art. 36aa oraz przepisów ustawy z dnia 06.03.2018 r. – Prawo przedsiębiorców (art. 13 pkt 4).

W tak zakreślonej podstawie prawa materialnego Sąd Apelacyjny uznał, że zainteresowany świadczył usługi na rzecz płatnika składek jako przedsiębiorca, działający w ramach prowadzonej przez siebie pozarolniczej działalności gospodarczej i z tego względu podlega obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnym i rentowym na podstawie art. 6 ust. 1 pkt 5 ustawy systemowej, a nie jako zleceniobiorca w oparciu o art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy systemowej.

Sąd Apelacyjny wskazuje, że pojęcie osoby prowadzącej działalność gospodarczą zostało sformułowane dla potrzeb ustawy systemowej i dotyczy osób wykonujących różnego rodzaju działalności na własny rachunek. Decydujące znaczenie dla zdefiniowania tego pojęcia ma ustawa systemowa oraz ustawa Prawo przedsiębiorców. Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 5 ustawy systemowej obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnym i rentowym podlegają osoby fizyczne, które na obszarze kraju są osobami prowadzącymi pozarolniczą działalność gospodarczą. Wyjaśnienie, kogo zaliczamy do osób prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą, zawiera art. 8 ust. 6 pkt 1 tej ustawy. W okresie objętym odwołaniem przepis ten stanowił, że za osobę prowadzącą pozarolniczą działalność gospodarczą uważa się osobę prowadzącą pozarolniczą działalność gospodarczą na podstawie przepisów ustawy z dnia 6 marca 2018 r. - Prawo przedsiębiorców lub innych przepisów szczególnych, z wyjątkiem ust. 6a.

Natomiast według art. 4 ustawy Prawo przedsiębiorców, przedsiębiorcą w jej rozumieniu jest osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną,

wykonywająca działalność gospodarczą. Tą zaś jest zorganizowana działalność zarobkowa, wykonywana we własnym imieniu i w sposób ciągły (art. 3 ww. ustawy).

W orzecznictwie nie budzi także wątpliwości, że w sytuacji, gdy umowa zlecenia (o świadczenie usług) wykonywana jest w ramach prowadzonej działalności gospodarczej, tytułem objęcia obowiązkowymi ubezpieczeniami społecznymi jest wyłącznie działalność gospodarcza. Wprawdzie ustawa systemowa uznaje za odrębne tytuły (podstawy) podlegania ubezpieczeniom społecznym wykonywanie pracy na podstawie umowy zlecenia (art. 6 ust. 1 pkt 4) oraz w ramach pozarolniczej działalności gospodarczej (art. 6 ust. 1 pkt 5), ale nie stanowi tytułu do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych umowa agencyjna, zlecenia lub inna o świadczenie usług, która wykonywana jest w ramach prowadzonej działalności gospodarczej. Sąd Najwyższy uznał bowiem, że umowa zlecenia (umowa o świadczenie usług), zawarta przez osobę prowadzącą pozarolniczą działalność gospodarczą, nie stanowi odrębnej podstawy (tytułu) podlegania ubezpieczeniom społecznym z umowy zlecenia, jeżeli przedmiot tej umowy jest taki sam jak przedmiot prowadzonej działalności, co oznacza, że osoba ta podlega ubezpieczeniom tylko z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23.06.2009 r., III UK 24/09, LEX nr 518053). Samo stwierdzenie, że umowa cywilnoprawna, wykonywana jest w imieniu i na rzecz dającego zlecenie nie uprawnia do wniosku, iż nie może być ona zawarta w ramach prowadzonej przez zleceniobiorcę działalności gospodarczej (podobny pogląd został wyrażony w wyrokach Sądu Najwyższego: z dnia 18.12.2014 r., II UK 90/14, LEX nr 1809887; z dnia 14.12.2010 r., I UK 209/10, LEX nr 738525; z dnia 11.08.2009 r., I UK 209/10, LEX nr 533671).

W wyroku z 16.06.2009 r. I UK 24/09 Sąd Najwyższy stwierdził natomiast, że działalność gospodarcza stanowi podstawę do stosowaniu ustawy systemowej i podatkowej, lecz nie odwrotnie. Wynika to z przyjęcia w Konstytucji wolności działalności gospodarczej (art. 20), podlegającej ograniczeniu ustanowionemu tylko w ustawie i tylko gdy jest konieczne z określonych w niej przyczyn, które jednak nie może naruszać istoty tej wolności (art. 31). Działalność gospodarcza dozwolona jest każdemu i na równych prawach. Nie jest już oparta na reglamentacji, lecz tylko na jej ewidencji. W szczególności więc przy braku definicji, na czym ma polegać usługowa działalność gospodarcza, nie można wprowadzać ograniczenia, które nie wynika z ustawy. Cecha gospodarczej działalności usługowej nie pozwałałaby też przyjąć, że stałe wykonywanie jednej umowy (usługi) dla jednego podmiotu nie może być działalnością gospodarczą. Brak też podstaw do ingerowania w sposób prowadzenia i wykonywania tej działalności.

Podkreślenia wymaga, że legalna definicja pojęcia „działalność gospodarcza” była zawarta w art. 2 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej. Według tego przepisu przez działalność gospodarczą rozumie się zarobkową działalność wytwórczą, budowlaną, handlową, usługową oraz poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie kopalin ze złóż, a także działalność zawodową wykonywaną w sposób zorganizowany i ciągły. Po zmianie regulacji definicję działalności gospodarczej zawiera art. 3 ustawy z dnia 06.03.2018 r. - Prawo przedsiębiorców (Dz.U. z 2018 r., poz. 646 ze zm.), według którego działalnością gospodarczą jest zorganizowana działalność zarobkowa, wykonywana we własnym imieniu i w sposób ciągły. Z obu tych definicji wynika, że działalność gospodarcza musi wykazywać pewne cechy (zorganizowany i zarobkowy charakter, ciągłość i profesjonalizm). D. warunki brzegowe pojęcia działalności gospodarczej należy powtórzyć za uchwałą 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 06.12.1991 r., że wyróżniają ją pewne specyficzne właściwości, do których należy zaliczyć: zawodowy (a więc stały) charakter; związaną z nim powtarzalność podejmowanych działań; podporządkowanie zasadzie racjonalnego gospodarowania oraz uczestnictwo w obrocie gospodarczym. Taki kierunek zapatrywania został zaaprobowany także w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 23.02.2005 r., III CZP 88/04 (OSNC 2006 nr 1, poz. 5), w której stwierdzono, że działalnością gospodarczą jest działalność wykazująca zawodowy, czyli stały charakter, podporządkowanie regułom zysku i opłacalności (lub zasadzie racjonalnego gospodarowania) oraz uczestnictwo w działalności gospodarczej (w obrocie gospodarczym). Właściwości cechujące działalność gospodarczą, które powinny występować łącznie, to działanie stałe, nieamatorskie, nieokazjonalne, z elementami organizacji, planowania i zawodowości rozumianej jako fachowość, znajomość rzeczy oraz specjalizacja (zob. B. Gudowska i J. Strusińska-Żukowska [red.]: Ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych. Komentarz, Warszawa 2011, s. 106-107). O działalności gospodarczej można zatem mówić, jeżeli są spełnione kumulatywnie wszystkie przesłanki tj. zarobkowy charakter prowadzonej działalności, jej zorganizowany charakter,

i ciągłość jej wykonywania (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 06.04.2017 r., II UK 98/16, LEX nr 2307127 czy z dnia 13.09.2016 r., I UK 455/15, LEX nr 2122404 i powołane tam orzeczenia).

Wbrew zarzutom pozwanego - nie można odmówić słuszności ustaleniom Sądu Okręgowego, że działania zainteresowanego wypełniały cechy działalności gospodarczej, wymienione w cytowanych wyżej przepisach. Trafnie podniósł Sąd Okręgowy, że zainteresowany wykonywał tę działalność samodzielnie, w sposób ciągły, a zakres czynności (wykonywanie ramek) był zgodny z przedmiotem działalności zgłoszonym w ewidencji. Od początku podjęcia tej działalności T. K. współpracował wyłącznie z firmą (...). Współpraca zainteresowanego z odwołującym została nawiązana ponad 14 lat temu i od samego początku odbywała się w ramach prowadzonej przez zainteresowanego działalności gospodarczej (produkcja elementów meblowych). Zainteresowany współpracuje z odwołującym od 2008r., natomiast usługi meblarskie (wykonywanie ramek szkieletowych) stanowią stałe źródło dochodu T. K.. Zainteresowany miał pełną dowolność w doborze formy działalności. Nie było też przeszkód, aby świadczył usługi na rzecz innych kontrahentów. Zainteresowany samodzielnie zapewniał sobie odzież roboczą i narzędzia pracy, jak również sam organizował sobie czas pracy.

Zainteresowany, jako osoba prowadząca działalność gospodarczą wykonywał w jej ramach usługi, których przedmiot był taki sam, jak przedmiot prowadzonej działalności gospodarczej (produkcja elementów meblowych). Wykonywał wyłącznie ramki szkieletowe do produkcji mebli. Jego działalność miała profesjonalny charakter, była podporządkowana regułom opłacalności i zysku, prowadzona była na własny rachunek.

Podkreślenia przy tym wymaga, że „zorganizowanie działalności” nie musi opierać się na posiadaniu własnych produktów (listew drewnopochodnych) do produkcji ramek, czy też nie musi bazować w oparciu o samodzielnie przygotowane przez przedsiębiorcę projekty czy rysunki techniczne. Tak szerokie ujęcie analizowanej problematyki przez ustawodawcę, tj. określenie, że działalność musi być zorganizowana, ma na celu ujęcie również takich sytuacji, gdzie zorganizowanie działalności opiera się na zapewnionych przez przedsiębiorcę narzędziach. Oczywistym przy tym jest, że w realiach sprawy taka linia produkcyjna jak hala do produkcji ramek należała do płatnika, który ponosił związane z tym koszty, takie jak opłaty za energię elektryczną, czy koszt materiałów w postaci listew, które nabywał od (...). Nie ma zresztą przeszkód, by wykonywać działalność na cudzym sprzęcie. W analizowanych uwarunkowaniach cywilnoprawnych istota teje usługi sprowadza się będzie do świadczenia jej w hali produkcyjnej płatnika. T. K. samodzielnie zakupywał natomiast sprzęt do wytwarzania ramek tj. pistolet do kleju, klej, wkręty, rękawice, miarkę, młotek, wkrętarkę, ubranie. Rozliczał to w ramach własnej działalności gospodarczej. Nadto trafnie wskazał Sąd Okręgowy, że działalność ubezpieczonego miała ciągły charakter i było to stałe źródło dochodu ubezpieczonego. Nastawienie na zysk nie budzi więc wątpliwości, skoro zainteresowany zarabiał w ten sposób na życie. Wynagrodzenie było ustalone na podstawie ilości wykonanych ramek, w zależności od ich rodzaju, natomiast rozliczenia dokonywano na bieżąco, na koniec każdego miesiąca.

Również Sąd Apelacyjny podkreśla swobodę realizacji umów przez przedsiębiorców. Zainteresowany miał pełną dowolność w doborze formy działalności, mógł mieć ponadto tylu kontrahentów, ilu chciał, zaś poza płatnikiem, w przeszłości współpracował także z innym podmiotem przy produkcji mebli. Dodać tutaj należy, że żaden przepis prawa nie uzależnia przyznania statusu przedsiębiorcy od liczby kontrahentów. Nadto strony nie wprowadziły czasu pracy. Czas świadczenia był uzależniony od zainteresowanego.

W wyroku z dnia 04.11.2014 r. I UK 103/14 Sąd Najwyższy wskazał, rozpoznając skargę w zakresie umów menadżerskich, że w judykaturze i piśmiennictwie przyjmuje się zgodnie, że dana działalność jest zarobkowa, jeżeli jest prowadzona w celu osiągnięcia dochodu (zarobku), rozumianego jako nadwyżka przychodów nad poniesionymi kosztami. Z zarobkowym charakterem działalności wiąże się uczestnictwo w obrocie gospodarczym. Wymaganie to spełnione jest wówczas, gdy działalność gospodarcza realizowana jest poprzez odpłatne (ekwiwalentne) świadczenia wzajemne spełniane w ramach obrotu gospodarczego (por. wyroki Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 26.09.2008 r., II FSK 789/07, LEX nr 495147 i z dnia 03.04.2014 r., II GSK 338/14, LEX nr 1485543). Z kolei w przesłance ciągłości chodzi o wyłączenie z definicji działalności gospodarczej czynności jednorazowych. Istotna dla jej spełnienia jest zatem powtarzalność określonych czynności celem osiągnięcia dochodu (por. wyrok Naczelnego Sądu

Administracyjnego w Warszawie z dnia 28.04.2011 r., II OSK 333/11, LEX nr 992553). W wyroku z 24.05.2017 r. I UK 247/16 Sąd Najwyższy, zauważył, że pojęcie gospodarczej działalności usługowej nie pozwala też przyjąć, że stałe wykonywanie rodzajowo jednej umowy (usługi) i dla jednego podmiotu nie może być działalnością gospodarczą.

Dla odkodowania pojęcia „wykonywania działalności gospodarczej we własnym imieniu” pomocny jest art. 5b ust. 1 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, który wskazuje cechy charakterystyczne takiej aktywności. Są to: 1) odpowiedzialność przedsiębiorcy wobec osób trzecich za rezultat podejmowanych w jej ramach czynności oraz ich wykonywanie, 2) samodzielne wyznaczanie miejsca i czasu wykonywania tych czynności, 3) ponoszenie ryzyka gospodarczego związanego z prowadzoną działalnością. Wobec powyższego działalność gospodarcza może przybrać także formę stałego wykonywania rodzajowo jednej umowy (usługi) dla innego podmiotu, ale cechą takiej działalności powinno być nadal działanie we własnym imieniu i na własne ryzyko. Wykonywanie działalności gospodarczej we własnym imieniu wiąże się natomiast z zasadą odpowiedzialności za wyniki finansowe działalności oraz za zobowiązania natury prywatno i publicznoprawnej (por. wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 30.04.2014 r., II FSK 1279/12, niepubl.).

Zainteresowany w pełni świadomie zdecydował się na prowadzenie indywidualnej działalności gospodarczej wraz ze wszystkimi wynikającymi z tego konsekwencjami. Ponadto wykonywane przez przedsiębiorcę czynności związane z wytwarzaniem ramek były zasadniczo powtarzalne. Tak ustalony zespół czynności nie wymagał specjalistycznego nadzoru czy koordynacji. Prawidłowo Sąd Okręgowy ustalił, że do realizacji tych czynności zainteresowany nie musiał posiadać szczególnych kwalifikacji czy umiejętności. Musiał nauczyć się jedynie prawidłowo odczytywać rysunek techniczny, na podstawie którego wykonywał ramki szkieletowe. Zainteresowany sam organizował swój czas zarówno co do czasu pracy, jak i ilości sklejonnych ramek. Każda wyprodukowana przez zainteresowanego ramka była oznaczona jego identyfikatorem. W przypadku reklamacji poprawiał wady na własny koszt. Całkowicie niezasadne okazały się twierdzenia Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, iż odwołująca spółka organizowała pracę zainteresowanego, wykonywała czynności nadzorcze w stosunku do niego, czy wydawała mu polecenia w zakresie wykonywanych czynności, a w konsekwencji, że wykonywał on pracę najemną a nie działalność gospodarczą.

Sąd Najwyższy jednolicie przyjmuje, a tut. Sąd stanowisko to w pełni podziela, że pojęcie gospodarczej działalności usługowej nie pozwala przyjąć, iż stałe wykonywanie rodzajowo jednej umowy (usługi) i dla jednego podmiotu nie może być działalnością gospodarczą (ob. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 09.12.2008 r., I UK 138/08, OSNP 2010 nr 11-12, poz. 144). Również zastrzeżenie w umowie o świadczeniu usług „wyłącznie” dla tego kontrahenta - w ramach autonomii woli stron umowy (art. 353¹ k.c.) - nie odbiera im atrybutu świadczeń w ramach prowadzonej działalności gospodarczej (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16.02.2016 r., I UK 77/15, LEX nr 200382).

Sąd Apelacyjny również przyjmuje, że zorganizowanie działalności gospodarczej nie musi obejmować wszystkich narzędzi, materiałów czy szeroko pojętego sprzętu wymaganego do świadczenia przedmiotu działalności. Usługa świadczona w ramach prowadzonej działalności może sprowadzać się nawet tylko do wykonania samej określonej czynności. Oczywiście w takim wypadku kluczowym dla kwalifikacji, w jakich ramach funkcjonuje ubezpieczony, będą pozostałe elementy umowy – jak podporządkowanie, czas pracy itp., jednakże te kryteria – o czym była mowa wyżej – nie przemawiają za zasadnością stanowiska organu rentowego.

Reasumując Sąd Apelacyjny uznając wszystkie zarzuty pozwanego za bezzasadne, podzielił stanowisko Sądu I instancji, że nie można przyjąć, iż zainteresowany z tytułu wykonywania usług na rzecz odwołującego podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu jako zleceniobiorca. Zainteresowany świadczył bowiem swoje usługi na rzecz płatnika w ramach prowadzonej działalności gospodarczej.

Mając na uwadze wszystkie powyższe rozważania Sąd Apelacyjny, w myśl art. 385 k.p.c. oddalił apelację.

	Wiesława Stachowiak	
--	---------------------	--